

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1980

1980

BRNO 1982

Gräber der Lausitzer Kultur aus Pustiměř / Bez. Vyškov/. Aus den erhaltenen Funden, die bei der Terrainherrichtung bei Pustiměř gewonnen wurden, kann gefolgert werden, dass der selbständige Teil des Gräberfeldes aus dem hallstattzeitlichen Abschnitt der Lausitzer Kultur von dem Raum der einstigen Ziegelei in südwestlicher Richtung reichte. Ferner, dass das Gräberfeld bereits durch Ackerung wesentlich zerstört war und es blieben vereinzelt am tiefsten gelegene Gräber erhalten. Aus derartigen zwei Gräbern blieben nur noch Fragmente übrig. Sowohl die Gräberherrichtung mit steinerner Verkleidung, als auch einige Elemente auf der Keramik deuten an, dass dieses Randgebiet der Lausitzer Kultur schon zu Beginn des hallstattzeitlichen Abschnittes durch die Horákovcer Kultur beeinflusst war.

SLEZSKOPLATĚNICKÝ OBJEKT Z DRSLAVIC

/okr. Uherské Hradiště/

Robert Snášil, Slovákcké muzeum Uherské Hradiště

Při kopání studny v trati "Dřlce" na parc. č. 1973 byl majitelem pozemku Z. Zimčfem porušen pravěký objekt. Na základě hlášení tu byl 22.5.1980 proveden záchranný výzkum zbývajících dvou třetin objektu.

Jednalo se o zásobní jámu, nejspíše obilnici, téměř pravidelného kruhového půdorysu se zúženým hrdlem o průměru 140 cm, čočkovitou až ploše lahovitou dutinou o max. průměru 185 cm a rovným dnem v hloubce 150 cm od dnešního povrchu. Na dně objektu, hloubeného do spraše, nacházela se 20 cm silná vrstva černé hlíny promíchaná uhlíky a na ní spočívala lidská kostra ve skrčené poloze na pravém boku, orientovaná ve směru jihovýchod-severozápad, s lebkou na jv straně směřující obličejovou částí k severovýchodu. Výplň objektu nad kostrou tvořila tmavohnědá hlína, vyskytující se při obvodu a promíchaná hrudkami zhlíněné spraše. Při středu byla černá hlína s uhlíky a relativně větším množstvím drobných střepeň a mazanice, včetně ojedinělých zvrčecích kostí. Tato měkká sytká část zásypu obsahovala i dvě ulity plžů a dva zlomky ulit mlžů.

Objekt je nepochybně součástí sídliště. Pohřeb v zásobní jámě může svědčit o lidské oběti, související nejspíše s plodností, úrodou.

Schlesischplatēnicher Objekt aus Drslavice / Bez. Uherské Hradiště/. Bei der Rettungsgrabung wurde eine Vorratsgrube, Getreidegrube, untersucht, in der knapp ober dem Boden ein menschliches Skelett in Hockerlage entdeckt wurde. Die Bestattung in einem Siedlungsobjekt hängt vermutlich mit der Fruchtbarkeit, Ernte, zusammen.

SBĚR Z HRADISKA U VELKÝCH OPATOVIC

/okr. Blansko/

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 9/

V červenci 1980 sesbírali N. a St. Venclovi z AÚ ČSAV Praha na pravěké lokalitě Hradisko menší kolekci nálezů. Vše pochází z porušeného valu, který na hradišti rozebírají neznámí ničitelé. Hradisko u Velkých Opatovic je popsáno i datováno /Smrž 1975/, ale výzkum zde dosud nebyl prováděn a nehojně nálezy jsou získány vesměs z povrchových sběrů. Proto je nutno se zmínit i o této malé kolekci. Jeden ze střepeň a kus rohovcového, pilovité opracovaného čepelovitého nástroje potvrzují, že lokalita byla osídlena již v neolitu. Ostatní nálezy jsou z doby osídlení lužickou kulturou. Z nich nejstarší střepeň /obr. 9:1/ pochází patrně z hrdla starolužického osudí. Několik nevýrazných střepeň z okrajů středně velkých nádob a dolíkové dno šálku /obr. 9:2/ je možno zařadit do středního /slezského/ období, avšak jemnější datovací prvky na nich nejsou zachytitelné. Šest střepeň /obr. 9:3,4/ je z amfor. Provedením, t.j. na červenalým vnitřním vypálením a tuhováním povrchu, se hlásí do halštatského období lužické kultury. Výzdobné prvky sestavené z plynkých rýh a linií dolíčků nasvědčují, že se jedná o amfory z počátku tohoto období /HC/. Další skupina střepeň nese znaky pro zařazení do mladohalštatského období /HD/. Je to rastrový pás na výduti středně velké nádoby, hrubší i jemnější vleštování na střepech z mis /obr. 9:5,7/. Výrazná lišta, oddělující situlovitě modelované hrdlo na hrnku /obr. 9:10/ a linie ostrých otisků pod hrdlem jiné hrncovité nádoby /obr. 9:9/,

Poslední skupina střepů se sice hlásí svou úpravou do halštatského období, nelze však rozhodnout, zda patří k starší či mladší skupině. Jedná se většinou o střípky ze šálečků či misek a mis /obr. 9:6/.

Mladohalštatská skupina nálezů je patrně nejdůležitější a řadí se ke střepům, uvedeným Smržem /1975, Tab. 9:1, 4/ jak z této lokality, tak i z Bořitova /l. c. Tab. 7:9-11/ a Krhova /l. c. Tab. 9:1-5/. Smrž ve své práci tyto nálezy považuje za doklad obsazení Boskovické brázdy horákovskou kulturou. Nicméně těchto nálezů je prozatím málo a jsou doloženy málo průkazným materiálem, jak konec konců ukazuje popisovaný nález. Pozoruhodné je ovšem to, že dvě z těchto lokalit, Hradisko u Velkých Opatovic a Malý Chlum u Krhova jsou na výšinných hradiscích se staršími nálezy lužické kultury. K vyřešení vztahu horákovské kultury k původnímu lužickému osídlení prozatím nedostačují a bude nutno vyčkat nových objevů.

Literatura:

Z. Smrž, Enkláva lužického osídlení v oblasti Boskovské brázdy, Studie AÚ ČSAV Brno III, 3, Praha 1975.

Lesefunde auf Hradisko bei Velké Opatovice /Bez. Blansko/. Die Lesefunde aus dem gestörten Wall zeigten, dass die Lokalität bereits im Neolithikum besiedelt war. Ausdruckslose Funde stammen aus dem älteren, mittleren sowie hallstattzeitlichen Abschnitt der Lausitzer Kultur. Andere Scherben deuten an, dass auf der Siedlung auch die Horákov-Kultur beteiligt war.

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM NARUŠENÝCH OBJEKTŮ NA SVAHU "HRADIŠTĚ" U MUŠOVA

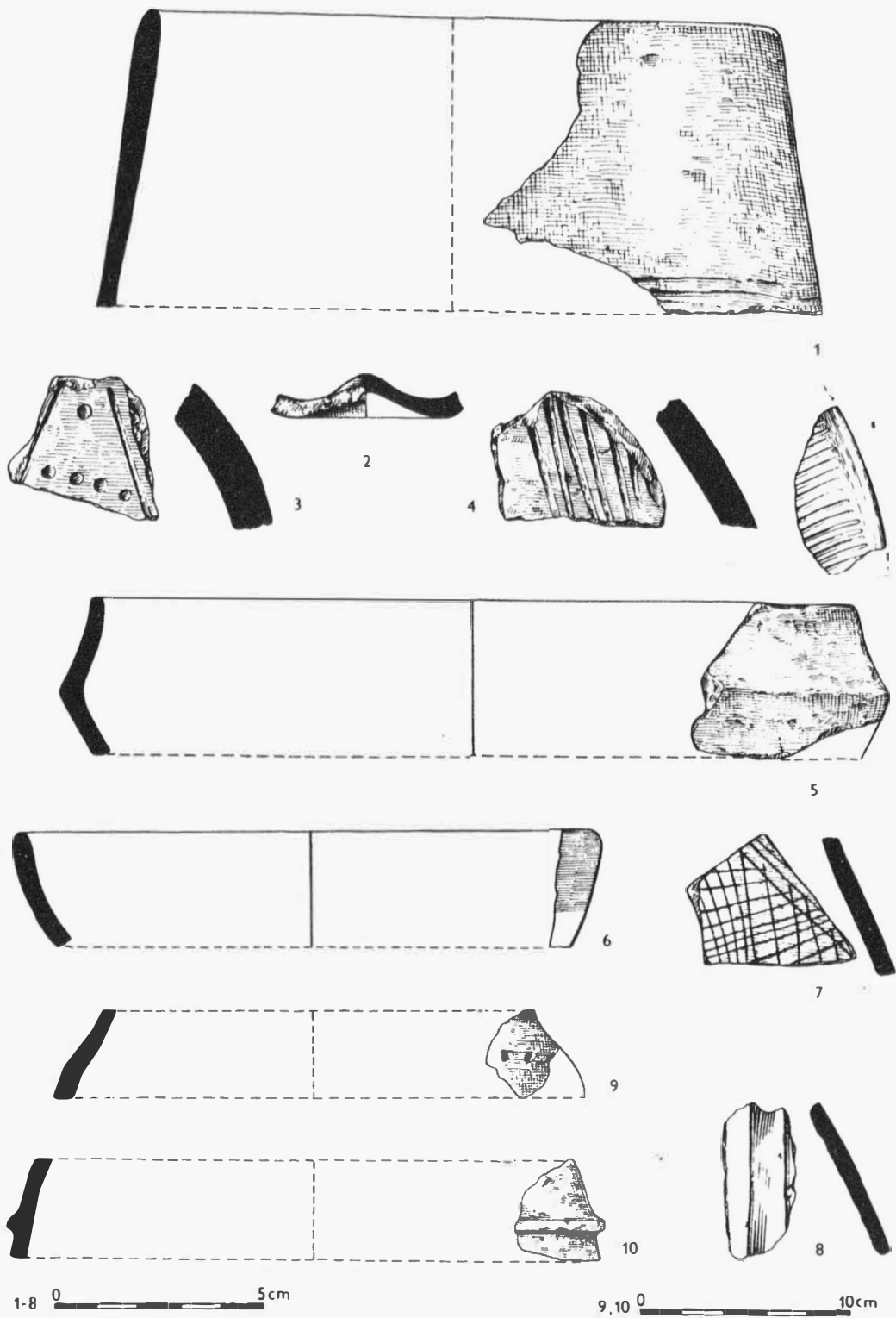
/okr. Břeclav/

Dagmar Jelínková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 10/

V dubnu 1980 prováděli pracovníci AÚ ČSAV terénní průzkum v okolí "Hradiště" /někdy Římský vrch, dříve Burgstall/ u bývalé obce Mušova. Při této příležitosti zjistili, že na jižním svahu zmínovaného kopce byly při hloubení rýhy pro vodovodní potrubí, vedoucí od vodárny na "Hradišti" k "areálu" zachyceny za hloubené objekty. Zbytky dvou z nich se podařilo prozkoumat. V prvním případě šlo o severní roh chaty přibližně pravouhého půdorysu, jejíž dno zasahovalo asi 10 cm do šterkového podloží /vzhledem k přemístování zeminy nelze mocnost nadloží přesně určit/. Vodovodní potrubí protínalo chatu ve směru SZ-JV. Druhý objekt byl natolik porušen výkopem, že nelze přesněji určit jeho charakter. Výplň obou tvořila tmavohnědá hlinitopísčité vrstva. První objekt obsahoval kromě kostí tura domácího, jak určil Z. Kratochvíl, i nepočetný keramický materiál. Druhý pouze kosti tura domácího, prasete domácího a ovce domácí. Pro datování prvního nálezu má jistý význam větší slepovaný kus a dva další zlomky terry sigillaty, pocházející z téže mísy tvaru Drag. 37. Podle určení F. Křížka jde o výrobek středogalských hrnčířských dílen v Lezoux, na způsob dílny mistra Paterna, pocházející ze 2. - 3. čtvrtiny 2. století. Další produkt provinciálních dílen, tentokrát pannonských, představuje větší kus žlutooranžové tenkostěnné keramiky. Ze střepů domácí barbarské keramiky, které spolu s jedním fragmentem terry sigillaty byly nalezeny již na hromadě hlíny vybagrované z objektu, je důležitý zlomek výdutě mísy, který je zdoben svíslými plastickými lištami, vytačovanými z vnitřku nádoby s řadami drobných vrypů. Plastický výzdobný motiv a drobné vrypy na tomto střepu mají analogie v keramice ze sídlíštních objektů, např. z Brodu nad Dyjí 1, Drnholce, Ladné atd. a ukazují na 1. polovinu 3. století.

Rettungsgrabung von gestörten Objekten am Hange von "Hradiště" bei Mušov /Bez. Břeclav/. Bei einer Terrainuntersuchung in der Umgebung des Burgstalles bei Mušov hat man festgestellt, dass beim Aushub einer Rinne für die Wasserleitung am südlichen Hange, eingetieft Objekte gestört worden waren. Reste von zwei von diesen gelang es zu untersuchen. Im ersten Falle handelte es sich um die nördliche Ecke einer Hütte von ungefähr rechtwinkeligem Grundriss, die ca. 10 cm in das Schotterliegende eingetieft war /mit Rücksicht auf die Versetzung des Erdreiches kann die Mächtigkeit des Hangenden nicht genau bestimmt werden/. Das Objekt enthielt das Fragment einer gelborangenen dünnwandigen pannonschen Keramik und drei grössere Stücke von Terra sigillata, die aus derselben Schüssel der Form Drag. 37 stammt. Nach der Bestimmung von F. Křížek handelt es sich um ein Produkt aus Lezoux, im Stile der Werkstätte des Meisters Paternus, aus dem 2. - 3. Viertel des 2. Jahrhunderts stammend. Scherben der heimischen barbarischen Keramik gemeinsam mit einem Fragment von Terra sigilla-

Obr. 9
 Velké Opatovice /okr. Blansko/. Hradisko lužické kultury. Povrchový sběr. - Burgwall der Lausitzer -
 kultur. Lese funde.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1980

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhový
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Malinková
Na titulním listě: stříbrná mince z mladohradištního hrobu v Mušově
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejně